

ASIA BRIEFING

November 2018

- **Samit APEC**
- **Útok na čínsky konzulát**
- **Nový prezident Interpolu**
- **Organizátori Occupy Central pred súdom**
- **Voľby na Taiwane**
- **Spoločná ťažba v Juhočínskom mori**
- **Flash News**
- **Cyber News**
- **Business News**

Šírimo odborné vedomosti o Ázii

ČÍNA •

Vyhlásenie Tangrenshen Group, čínskeho výrobcu krmiva, že krmivo vyrobené jednou z jeho pobočiek bolo kontaminované vírusom afrického moru ošipaných, vyvolalo vážne obavy z jeho rozšírenia po celej krajine. Kontaminácia bola odhalená inšpekciou vykonanou po prepuknutí moru na farme v provincii Anhui. Choroba sa rapídne rozšírila a zasiahla väčšinu oblastí zameraných na chov ošipaných. Krajina pritom ročne vyprodukuje takmer 700 miliónov prasiat, čo je zhruba polovica svetovej produkcie. Podľa Tangrenshen Group ostáva pôvod choroby neznámy a je stále predmetom vyšetrovania, no odborníci už dlhšiu dobu zo šírenia choroby podozrievajú práve kontaminované dodávky krmiva. (l'b)

MALDIVY •

Prvý demokraticky zvolený prezident na Maldivách Mohamed Nasheed sa vrátil domov po viac ako dvoch rokoch v exile. Jeho návrat bol umožnený porážkou bývalého prezidenta Yameena vo voľbách 23. septembra Ibrahimom Mohamedom Solihom, kandidátom Maldivskej demokratickej strany. Nasheed bol odsúdený na 13 rokov väzenia kvôli jeho nariadeniu zatknúť vrcholového sudcu v roku 2012 počas svojho pôsobenia na poste prezidenta. (tb)

**Samit APEC:
Po 25 rokoch bez
záverečného stanoviska**

Barbara Kelemen

V nedeľu 18. novembra sa uzavrel tohtoročný summit Ázijsko-pacifickej hospodárskej spolupráce (APEC) počas ktorého sa krajiny po prvýkrát po 25. rokoch nezhodli na vydaní záverečného stanoviska.

21 krajín sa tento rok stretlo v Papui Novej Guinei, kde podľa zdrojov televízie CNN všetkých 20 krajín s výnimkou Číny súhlasilo so záverečným stanoviskom. Napriek tomu, nezhody v oblasti obchodu zabránili jeho vydaniu. Podľa kanadského premiéra Justina Trudeau za to mohli hlavne rozdielne vízie ohľadom medzinárodného obchodu, ktoré zabránili spoločnému konsenzu medzi krajinami.

Médiá počas summitu informovali, že na miesto bola privolaná polícia po tom, čo sa čínski predstavitelia údajne mali vlámať do kancelárie ministra zahraničných vecí Papuy Novej Guiney. Čínsky minister zahraničných vecí však poprel všetky tvrdenia ohľadom incidentu a povedal, že dané informácie nie sú pravda.

Tohtoročný summit sa niesol v znamení napätia medzi Čínou a Spojenými štátmi. Zatiaľ čo Čínu na summite reprezentoval čínsky prezident Xi Jinping, za USA sa summitu zúčastnil americký viceprezident Mike Pence. Pence vo svojom príhovore varoval menšie krajiny pred čínskymi investíciami a ich pôžičkami, zatiaľ čo čínsky prezident Xi kritizoval americkú politiku protekcionizmu, ktorá je podľa neho „odsúdená zlyhať“. Pence neskôr dodal, že Amerika je taktiež pripravená zdvojnásobiť clá na čínsky tovar v rámci prebiehajúcej obchodnej vojny s Čínou.

Americký prezident Donald Trump a ruský prezident Vladimir Putin sa tento rok summitu nezúčastnili. Čínsky prezident Xi Jinping naopak pricestoval do Port Moresby už dva dni pred summitom, aby otvoril novú školu a cestu v hlavnom meste, obe sponzorované Čínou.

Útok na čínsky konzulát v Karáči

23. novembra v ranných hodinách miestneho času polícia odrazila troch útočníkov, ktorí sa chystali zaútočiť na čínsky konzulát v pakistanskom prístavnom meste Karáči. K ozbrojenej akcii sa prihlásila separatistická Balúčistanská oslobodenecká armáda. Svojím činom vyjadrili protest proti rozsiahlym investíciám, ktoré prichádzajú z Číny v rámci iniciatívy Jeden pás, jedna cesta. Podľa slov separatistickej skupiny Čína ničí prírodné zdroje krajiny. Región Balúčistan je centrom čínskych investícií, ambiciózneho projektu Čínsko-pakistanského hospodárskeho koridoru (CPEC), ktorý má za cieľ spojiť západ oblasti Xinjiang a balúčistanský prístav Gwadar. Čínska strana sa uzniesla, že pracovníci úradu sú všetci v bezpečí, vyjadrila zármutoč nad stratou životov jedincov z radov pakistanskej polície. Podobným útokom už čínski pracovníci čelili viackrát priamo v Balúčistane. Naposledy pri podobnom samovražednom útoku utrhli zranenia čínski inžinieri. Útok na čínske zastupiteľstvo je však obzvlášť závažný práve z dôvodu, že nebol cielený na odľahlý región Balúčistan, ale na Karáči, metropolu Pakistanu. (žž)

Interpol: Nový prezident z Južnej Kórey

Kandidát z Južnej Kórey Kim Jong-yang bol zvolený za nového prezidenta Interpolu počas zasadnutia valného zhromaždenia v Dubaji. Protikandidátom bol Alexander Prokopčuk z Ruska, ktorý je generálom ruského ministerstva vnútra a slúži aj ako viceprezident Interpolu. Jeho kandidatúra znepokojila západné štáty, nakoľko sa báli, že jeho nástupom do funkcie príde k zneužívaniu systému policajnej organizácie. Kim bude pôsobiť vo funkcii do roku 2020 a dokončí štvorročný mandát svojho predchodcu Meng Hongweia, ktorého zadržali čínske úrady počas jeho návštevy v Číne koncom septembra. Oficiálne stanovisko Pekingu je, že Meng podal demisiu, keď bol obvinený z prijatia úplatkov. Novozvolený prezident Kim Jong-yang bol predtým šéfom polície v najľudnatejšej provincii Južnej Kórey a je zástancom vládnej iniciatívy pre export policajných stratégií (K-cop). "Náš svet teraz čelí bezprecedentným zmenám, ktoré predstavujú obrovské výzvy pre verejnú bezpečnosť, aby sme ich prekonalí, potrebujeme jasnú víziu: musíme vybudovať most do budúcnosti," povedal po svojom zvolení. (tb)

SRI LANKA •

Najvyšší súd na Sri Lanke 13. novembra zrušil rozhodnutie prezidenta Sirisena Maithripala o rozpustení parlamentu. Týmto aktom podporil Ranila Wickremesingheho v boji o znovuzískanie postu predsedu, z ktorej ho Maithripala zosadil. Prezident však Wickremesingheho odmietol opätovne vymenovať. Politický chaos na ostrove začal 26. októbra po tom ako Maithripala Wickremesingheho odvolal z funkcie a nahradil ho bývalým prezidentom Mahinda Rajapakseom. (fm)

PAKISTAN •

Pakistanský najvyšší súd prepustil kresťanku Asiu Bibi, stíhanú od roku 2009, kedy bola po hádke so susedmi obvinená z rúhačstva. Islamskí radikáli v krajine žiadajú jej smrť a taktiež smrť jej právnikov a sudcov, ktorí ju prepustili na základe nedostatočných dôkazov. Pre upokojenie islamistických protestov vláda sľúbila, že Asia Bibi neopustí Pakistan. (dk)

Hongkong: organizátori protestov pred súdom

Traja predstavitelia hongkongskeho protestného hnutia, ktoré v roku 2014 vyvolalo protesty proti obmedzovaniu slobody volieb, profesor Benny Tai, profesor Chan Kin-man, a bývalý pastor Chu Yiu-min, sú od minulého roku stíhaní za narušenie verejného poriadku. Na súde vyhlásili, že sú nevinní, a prišli ich podporiť protestujúci s plagátmi pripomínajúcimi prodemokratické protesty z roku 2014. Títo traja muži sú iniciátormi kampane Occupy Central with Love and Peace, ktorej cieľom bolo prinútiť vládu ČĽR, aby rešpektovala zásady všeobecného volebného práva stanovené britsko-čínskou dohodou o vrátení Hongkongu Číne z roku 1984. Koncom septembra 2014 sa stali súčasťou Dáždňikového hnutia, ktoré zablokovalo hlavnú obchodnú štvrť Hongkongu na 79 dní. Polícia nakoniec rozohnala protestujúcich násilnými zásahmi. Niektorí z lídrov hnutia ako napríklad Joshua Wong, Alex Chow a Nathan Law boli v minulosti odsúdení na niekoľkomesačné tresty odňatia slobody za nezákonné zhromaždenie, čo im na 5 rokov znemožnilo kandidovať vo voľbách. (dk)

MJANMARSKO •

Najvyšší súd Mjanmarska rozhodol, že dvaja väznení novinári agentúry Reuters môžu podať odvolanie proti rozsudku o porušení zákona zakazujúceho zhromažďovanie tajných dokumentov za účelom pomoci nepriateľovi. Novinári Wa Lone a Kyaw Soe Oo boli v septembri uznaní vinnými po tom, čo informovali o masakri 10 moslimských mužov a chlapcov z komunity Rohingov spáchanom bezpečnostnými zločkami a miestnymi budhistami v západnej časti štátu Rakhine. Tento masaker bol pritom súčasťou omnoho širšieho zásahu, ktorý sa započal už v auguste roku 2017, a ktorého výsledkom bol útek viac než 700 000 rohingských moslimov do susedného Bangladéša. Novinári boli odsúdení na sedem rokov odňatia slobody, no nové súdne konanie by ich mohlo oslobodiť, prípadne trest skrátiť. (lb)

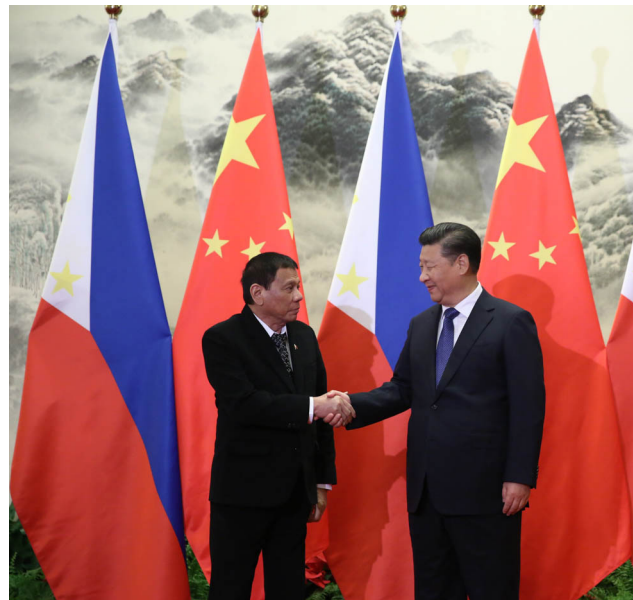
Taiwanské voľby ovplyvňované Pekingom

V miestnych voľbách na Taiwane si obyvatelia volili samosprávy šiestich miest a 16 okresov. Voľby boli spojené s referendom, v ktorom voliči nepodporili manželstvá rovnakého pohlavia, nepodporili účasť na olympijských hrách pod názvom Taiwan, no podporili zmeny pre zlepšenie životného prostredia. Taiwanské authority už pred voľbami vyslovili obavy, že pevninská Čína ovplyvňuje predvolebnú kampaň a zasiahne i do samotného priebehu volieb. Taiwanskí predstavitelia sa obrátili i na USA. Antonio Chiang, viceprezident Asociácie čínskej kultúry (GACC), pre Asia Times vo Washingtone označil čínske konanie aj týmito slovami: „Hrajú tu rovnakú hru ako Rusi na Kryme“. Denníku Liberty Times sa podarilo potvrdiť, že peniaze na ovplyvňovanie volieb pochádzali z Oddelenia pre taiwanské záležitosti Štátnej rady ČĽR. Výsledky volieb ukázali prepad Demokratickej pokrokovej strany (DPP) a úspech Kuomintangu, ktorý udržiava bližšie vzťahy s Pekingom. Podľa CNN je tento výsledok veľmi pozitívny pre Peking, zatiaľ čo USA sa z neho neteší. Analytici predpokladajú, že pre DPP bude ťažké vyhrať prezidentské voľby v roku 2020. (žz)

Spoločný rozvoj ťažby v Juhočínskom mori

Prezidenti Číny a Filipín podpísali v Manile Memorandum o porozumení pri rozvoji v oblasti ropy a zemného plynu v Juhočínskom mori. Čínsky prezident Xi na svojej dvojdnovej štátnej návšteve Filipín podpísal okrem memoranda aj ďalších 28 dohôd. Autority deklarovali, že oba štáty podnikli nové kroky v oblasti prieskumu ropy a zemného plynu. Spoločné aktivity medzi Čínou a Filipínami nebudú podľa autorít v rozpore so suverenitou a nárokmi štátov v sporných vodách. Mali by byť práve založené na princípoch vzájomného rešpektu, férovosti, pragmatizmu a vzájomného zisku. Filipíny si od iniciatívy sľubujú, že sa im podarí znížiť závislosť na čoraz nákladnejších energetických importoch. Zväčšujúce sa napätie v Juhočínskom mori zasa motivuje Čínu zlepšiť svoj negatívny imidž v regióne. Je otázne, či memorandum vydláždí cestu k samotnej dohode v tejto oblasti. Strany totiž stále rozdeľujú kľúčové teritoriálne nároky na dané územie. Okrem memoranda Čína ponúkla Filipínam úvery na výstavbu rôznych infraštruktúrnych projektov v krajine. Oponenti tejto iniciatívy však dvíhajú varovný prst a upozorňujú na neblahé dôsledky zadlženia Manily voči Číne. (bv)

Cyber News Zneužitie austrálske cloudy

Fairfax Media informovala, že za nedávnu vlnu kybernetických útokov, nazývanú aj Operation Cloud Hopper, ktorá najnovšie zasiahla austrálske firmy, je zodpovedná Čínska bezpečnostná agentúra. Čína sa týmto spôsobom usiluje kradnúť intelektuálne vlastníctvo a urýchliť tak svoj technologický pokrok. Terčom útokov sa stali slabo zabezpečení poskytovatelia technologických služieb, prostredníctvom ktorých mali čínski hackeri získať firemné dáta. Americká IT spoločnosť BEA Systems avšak už pred rokom vyzývala firmy, aby zvýšili opatrnosť a otvorene komunikovali so svojimi cloud dodávateľmi o zlepšovaní kybernetickej ochrany. Čína týmito krokmi podkopala vzájomné vzťahy s Austráliou, s ktorou iba minulý rok uzavrela dohodu o obojstrannom rešpektovaní obchodných tajomstiev. Na austrálsku vládu je tak vyvíjaný tlak, aby voči Číne vyvodila dôsledky, ale tá doterajšie obvinenia z kybernetickej špionáže popiera. (lk)

Business News Podvody v Nissane

Bývalý predseda predstavenstva automobilky Nissan Carlos Ghosn bol zatknutý v Japonsku aj podozrivý z finančných podvodov. Ghosn je podozrivý z podhodnocovania svojich príjmov a zneužívania finančných prostriedkov automobilky Nissan pre osobné účely. Krátko po zatknutí Carlosa Ghosna hodnota akcií Nissanu, Mitsubishi a Renaultu prudko klesla. Ghosn je momentálne vypočúvaný prokurátormi v Tokiu. Výška jeho finančných podvodov sa zatiaľ odhaduje na najmenej 40 miliónov dolárov počas piatich rokov. Vnútorne vyšetrovanie vo firme Nissan začalo po tom, čo spoločnosť dostala anonymný tip, ktorý obvinil Ghosna spolu so zástupcom riaditeľa Gregom Kellym z podvodov. (bk)

